

Verslag docentenbespreking vwo-examen Nederlands 2017

Het volgende verslag is de neerslag van een voorbespreking op 15 mei 2015 en de landelijke examenbespreking in Utrecht op 16 mei, waarbij zo'n veertig docenten Nederlands uit het hele land aanwezig waren. Het eindverslag is een synthese van de verschillende verslagen van de voorbespreking en de bijeenkomst in Utrecht. Het verslag kan daarom soms afwijken van het besprokene tijdens de bijeenkomst van dinsdag.

Een belangrijke opmerking vooraf: dit document vervangt het correctievoorschrift van het CvTE niet en vult het ook niet aan. Het biedt alleen houvast bij de correctie van open vragen. Het officiële antwoordmodel van het CvTE dient te allen tijde te worden gevolgd. Eventuele kritiekpunten ten aanzien van het eindexamen kunnen aan het CvTE worden gemeld.

Naar aanleiding van de opmerkingen vanuit de examenbesprekingen van het Sectiebestuur Nederlands van Levende Talen heeft het CvTE op 16 mei een aanvulling op het correctievoorschrift van het vwo-examen gepubliceerd bij vraag 16:

<https://www.examenblad.nl/examendocument/2017/cse-1/nederlands-vwo/aanvulling-correctievoorschrift/2017/vwo/f=/VW-1001-a-17-1-c-A.pdf>

Algemene terugblik op het examen

Het examen was in aantal woorden langer dan vorig jaar en bevatte meer open vragen. Het aantal open vragen werd als te veel ervaren, zeker in combinatie met het steeds moeten tellen van het aantal woorden, zelfs in schema's. De indruk bij docenten is dat leerlingen meer vragen dan anders onbeantwoord hebben gelaten.

De vraag wordt bij de examenmakers neergelegd of ze dit tijdsprobleem niet al eerder (bij de pre-tests) kunnen vaststellen, zodat het bij een volgend examen voorkomen kan worden.

Kwaliteit van de teksten en vragen

- Er zitten zeker mooie vragen in het examen. Het feit dat er vergelijkende vragen in het examen zitten, werd gewaardeerd. Dat Tekst 3 en 4 ook weer vergelijkende vragen hebben, maakt het te veel, zeker ook met het tekstfragment erbij. Dat trekt ook een wissel op de concentratie.
- Bij vergelijkende vragen is het wel een punt dat de leerlingen veel tijd kwijt zijn met het zoeken in grotere stukken tekst.
- Jammer dat sommige vragen, zoals 11 en 17, niet volledig helder geformuleerd zijn. Vraag 17 heeft bovendien betrekking op tekst 2, maar staat onder overkoepelende vragen.
- Teksten zijn toegankelijk en goed van niveau. Leuk dat er twee thema's zijn.
- Duidelijk niveauverschil tussen havo-examen en vwo-examen en dat is goed.

Praktische zaken

Discussie over de losstaande bijzin

Op examenblad.nl staat onder havo en vwo 2017 het document '[Vakspecifieke info Nederlands](#)'. Hierin staan de regels voor taal en spelling uitgelegd. De vergadering deelt de mening dat we niet tijdens de wedstrijd de regels moeten veranderen. Daarom houden we vast aan de voorschriften uit de Vakspecifieke info. Er is bij de voorbespreking van maandag 15 mei echter wel afgesproken dat er opnieuw gekeken gaat worden naar dit probleem. Mogelijk kan er volgend jaar op een andere manier mee worden omgegaan. Dit moet dan wel vooraf en aan iedereen bekend zijn.

Uit de bijlage bij 'Vakspecifieke info':

Hoe moet correct taalgebruik worden beoordeeld bij antwoorden die beginnen met 'dat' of een variant daarvan (bijzin), terwijl om hele zinnen is gevraagd? Voor antwoorden die alleen uit een bijzin bestaan terwijl er gevraagd wordt om volledige zinnen te gebruiken, moet één fout worden gerekend vanwege deze onvolledigheid. Verder is het natuurlijk zo dat ook volledige zinnen kunnen beginnen met een bijzin ("Dat het koud weer is, weten we wel"). Daar is niets mis mee.

Terminologie

Termen als woordgroep, zinsdeel, zinsgedeelte, tekstfragment zijn niet eenduidig gedefinieerd. Dit is besproken met het CvTE.

Spelling

Bij de beoordeling van spelling moet je uitgaan van de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje).

- 'Zero tolerance' (tekst 3, r. 52) en 'zerotolerance' (spelling in het cv bij vraag 24): beide goed rekenen
- Zerotolerance-beleid, zero-tolerancebeleid,
- zerotolerancebeleid: allemaal goed rekenen (je mag in een langere samenstelling streepjes plaatsen).
- Zero tolerancebeleid: spelfout
- 'Justitie' met een hoofdletter wanneer het verwijst naar het ministerie van Justitie, anders spelfout. De functiebenaming 'officier van justitie' is wel met kleine letters.
- Namen: een naam begint met een hoofdletter, dus 'van Saarloos' is een spelfout.
- Fouten in de spelling van namen: Bauevoir, Van Creveld etc: negeren, want ze staan niet in het Groene Boekje.
- Formuleren van standpunt van een persoon op deze manier is geen zinsbouwfout: Van Creveld: de vrouw is altijd al bevoorrecht ten opzichte van de man.
- Spelfouten in citaatvragen. Volgens het cv moeten die fout gerekend worden. Leerling heeft wel de vrijheid om te citeren met "eerste woorden... laatste woorden." Bij havo staat bij sommige citaatvragen niet 'Beoordeel de spelling'. Bij vwo is dat ook zo bij vraag 39, disproportionaliteit.

Verwerken in Wolf

Het is al heel vaak gezegd, maar voor de zekerheid: als een leerling geen antwoord geeft, dan noteer je N in Wolf. Als de leerling de vraag heeft herhaald, maar niet aan het antwoord is toegekomen, noteer je ook N. Als er ook maar een spoor van een antwoord staat en het is niet goed, dan noteer je 0.

Bespreking van de vragen

Tekst 1

Vraag 1

Het woord 'indirect' in de vraagstelling is hier van belang. De schrijver stelt niet rechtstreeks dat mannen het zwaarder/vrouwen het beter hebben, maar je kunt het afleiden uit alinea 2 en 3.

Antwoordvoorbeelden:

1. Het is niet waar dat vrouwen het werkelijk slechter hebben dan mannen. Op (niet 'indirect' én ze kunnen het dan even goed hebben)
2. Er wordt vaak gezegd dat mannen bevoorrecht zijn, maar het zijn juist vrouwen die de meeste voorrechten hebben. 1p
3. Vrouwen worden niet zo slecht behandeld als wordt gedacht. Op (ze kunnen het dan even goed hebben)
4. "Vrouwen hebben het in feite niet slechter getroffen dan mannen." Op, niet indirect en ook hier kunnen ze het dan even goed hebben.

Vraag 2

In het antwoord over de vergelijking tussen Medea en de huidige situatie in Texas moeten in ieder geval de volgende elementen zitten:

- Een veralgemenisering: vroeger en nu, al eeuwenlang, over het algemeen, overal etc.
- Strafbare feiten, strafzaak, rechtszaak, juridische context, misdaad, etc.
- Moord ipv 'strafbaar feit' past binnen het cv.
- Let op: alleen concrete voorbeelden (mythe versus Texas) kun je niet goed rekenen, want dan ontbreekt de veralgemenisering.

Antwoordvoorbeelden:

1. De vergelijking wordt gemaakt om te tonen dat vrouwen altijd al minder hard aangepakt worden. Op – te algemeen, straf ontbreekt.
2. Hij wil hiermee laten zien dat vrouwen weggkomen met misdaden. Op – tijd ontbreekt.
3. De vergelijking laat zien dat vrouwen altijd al weggkomen met misdaden: 1p (goed alternatief voor 'straf' etc).

4. De vergelijking wordt gemaakt met als doel om duidelijk te maken dat mannen over het algemeen veel zwaarder gestraft worden dan vrouwen. 1p
5. Het doel is om aan te geven dat vrouwen bevoorrecht worden in het strafrecht. Op, geen algemenering, altijd of overal.

Vraag 3

In het antwoord moet een zekere veralgemening zitten, het gaat immers om de 'strekking' die je moet samenvatten. Antwoorden waarin gesteld wordt dat de man zich moet opofferen voor de vrouw zijn te specifiek. Dit wordt in de tekst alleen genoemd in de context van de klimpartij. Ook moet in het antwoord een vergelijking zitten tussen mannen en vrouwen.

Antwoordmogelijkheden:

1. Er wordt van mannen verwacht dat zij hun leven opofferen voor vrouwen en kinderen. Op
2. Een vrouwendood is een tragedie, maar een manndood niet. 1p
3. De dood van mannen wordt makkelijker geaccepteerd dan die van vrouwen, zowel op tv als in het echt. 1p
4. Een mannenleven is minder waard. Op, want niet ten opzichte van vrouwen.
5. De dood van een vrouw wordt als tragischer gezien dan van een man. 1p (mag ook omgekeerd worden. De vergelijking moet wel steeds expliciet gemaakt worden)

Vraag 7

De kandidaat moet hier de redenering van de gehele tekst samenvatten, waarbij de leerling moet zien dat de conclusie in het laatste deel van de tekst staat.

Standpunt:

1. Mannen hebben het slechter dan vrouwen. (conform antwoord bij vraag 1): 1p
2. Vrouwen hebben het beter: 1p
3. Vrouwenonderdrukking is niet waar: Op, is niet de start van de redenering
4. Vrouwenonderdrukking is een leugen: Op, staat aan het eind en is een verhaal/mythe
5. Mannen worden juist achtergesteld: 1p

Conclusie:

Veel leerlingen noteerden hier de aanbeveling 'de situatie moet blijven zoals die is', maar die volgt slechts uit het direct daarvoor gegeven argument over de fysieke sterkte van de man en niet uit de andere argumenten over de bevoorrechtting van de vrouw.

- Geen ander antwoord mogelijk dan in het cv.
- De situatie moet blijven zoals die is: aanbeveling, dus Op

Tekst 2

Vraag 10

- 'Woordgroep' is onduidelijk. Leerlingen die het als een zinsdeel opvatten gaan hier regelmatig in de fout.

- Voor een hele zin kun je geen punten geven.
- In ‘apocalyptisch geschreeuw over de teloorgang van de man’ zitten twee elementen, die je beide mag waarderen, dus 2p. Als de leerling dit zinsgedeelte als tweede antwoord noteert, dan kun je slechts één element goed rekenen, omdat je alleen tót het aantal gevraagde elementen mag nakijken.
- De poorten van de gevestigde orde: 0p
- Overemancipatie! 0p, niet de *duidelijkste* woordgroep.

Vraag 11

Vastgesteld wordt dat 1 punt disproportioneel weinig is voor 40 woorden, zeker gezien de snel verdiende punten bij bijvoorbeeld 26.

De vraag stelt dat Van Creveld, zoals blijkt uit alinea 2, in zijn boek *De bevoorrechte sekse* met de zinsnede ‘de kracht van de man verzwakt de man’ gebruik heeft gemaakt van een argument van De Beauvoir. Leerlingen gaan op zoek naar die zinssnede in tekst 1, terwijl deze daar dus niet te vinden is (want hij zou in het boek staan). De vraagstelling is dus pittig, misschien zelfs verwarrend.

‘Verkeerde vergelijking’ hoeft niet letterlijk genoemd te worden, maar uit het antwoord moet wel blijken dat er dus een vergelijking gemaakt wordt die niet klopt.

Leerlingen die alleen antwoorden met ‘het is een verkeerde vergelijking’ herhalen in feite de vraag, dus 0p. Er wordt gevraagd naar een argument, niet naar *benoemen* met type argument of drogreden.

Kern van een goed antwoord is dat de krachten/zwaktes van mannen én vrouwen worden vergeleken en dat wordt aangegeven waarom ze niet gelijk te stellen zijn. Hierbij is een *aanduiding* van een andere invulling vd kracht/zwakte voldoende.

Erg moeilijke vraag om na te kijken, daarom een hele rij voorbeelden.

Antwoordvoorbeelden voor 1 punt

1. VC schrijft over de fysieke sterkte terwijl DB schrijft over het schenken van het leven. Iets wat mannen helemaal nooit kunnen doen. 1p
2. De Beauvoir stelde dat de unieke kracht van de vrouw, het baren, haar benadeelde. Van Creveld stelt dat de kracht van de man, het doden, hem benadeelde. Van Creveld heeft het over de man, terwijl De Beauvoir over de vrouw spreekt. 1p
3. De Beauvoir beweert dat vrouwen worden benadeeld door baren, de grootste kracht van de vrouw. Van Creveld beweert juist dat mannen door hun kracht worden benadeeld. De argumenten zijn dus niet hetzelfde, ze gaan over verschillende groepen. 1p
4. De kracht van de vrouw is baren, terwijl de kracht van de man bestaat uit spierkracht en haantjesgedrag. Deze twee krachten zijn dus verschillend en kunnen niet vergeleken worden. 1p
5. De professor beredeneert dat mannen benadeeld worden ten gevolge van hun kracht die ze inzetten voor vrouwen, terwijl De Beauvoir zegt dat vrouwen benadeeld worden wegens een ‘aangeboren kracht’. 1p

Geen punten:

6. De gelijkstelling is niet terecht want SdB vergelijkt kracht van mannen en vrouwen, VC heeft het alleen over de kracht van de man. Op, er wordt niet ingegaan op de invulling van die krachten.
7. SdB stelt dat de mannen de vrouwen onderdrukken omdat zij het vermogen van leven schenken niet kunnen evenaren, terwijl VC zegt dat de man zich opoffert voor de vrouw. Op Het gaat nergens over kracht en zwakte (in tweede deel). Opofferen is het gevolg van de kracht van de man, niet de kracht zelf.
8. De redenering van de professor gaat over de zwakte van de man. SdB gaat over de zwakte van de vrouw. De twee redeneringen ondersteunen elkaar niet en mogen dus niet gelijkgesteld worden. Op, er wordt niets gezegd over de invulling van de krachten
9. VC heeft nooit gesteld dat de kracht van de man vernietigen is. Hij stelde dat de man fysiek sterker is. Deze redenering klopt dan niet, want mannen zullen fysiek altijd sterker zijn dan vrouwen. Op, er wordt geen vergelijking gemaakt.
10. Er wordt een verkeerde vergelijking gemaakt, want De Beauvoir zegt dat de kracht van de man ertoe zou leiden dat vernietiging als indrukwekkendste kracht wordt gezien, terwijl van Creveld alleen maar zegt dat deze kracht leidt tot zwakte. Beide auteurs redeneren naar een andere conclusie toe. Op, Van Saarloos zei dat, r31.
11. Een argument dat gebruikt kan worden is dat Van Creveld een andere kracht van de man bedoelt dan De Beauvoir. Op, er wordt niets gezegd over de vrouw.
12. Volgens De Beauvoir is de kracht van de man vernietiging. Er is niet genoemd wat Van Creveld onder 'de kracht van de man' verstaat. Het is dan ook niet juist beide krachten met elkaar te vergelijken. Op
13. De kracht van de vrouw benadeelt de vrouw lichamelijk. De kracht van de man wordt door regels ingeperkt. De tegenwerking bij de een is menselijk, bij de ander natuurlijk en daarom niet hetzelfde. Op, niet in overeenstemming met de tekst
14. De Beauvoir stelt dat de onderdrukking van vrouwen een direct gevolg is van het feit dat vrouwen kunnen baren. Van Creveld legt nooit een causaal verband. Hij stelt enkel dat mannenonderdrukking verdraagbaar is omdat zij sterker zijn. Op

Vraag 12

Hele zinnen zijn niet goed.

Antwoordvoorbeelden:

- Wie dat 'bevoorrecht' noemt, gelooft in sprookjes. 1p
- "Wie dat... verworven afhankelijkheid." Op

Vraag 14

Leerlingen wilden hun antwoord nog weleens uit alinea 2 halen, terwijl het uit de rest van de tekst moest komen, met name alinea 4 t/m 8. Wie dat doorhad, had meestal wel het eerste bolletje:

1. Feitelijke onjuistheden komt uit alinea 2, dus niet goed.
2. VC gebruikt eenzijdige argumenten. 1p

3. VC schuwt het absurde niet. Op, is opmaat voor wat daarna komt. Het is niet het belangrijkste argument.
4. De feiten worden selectief gebruikt = 1p
5. Het is subjectief = 0p, dit is iets anders dan selectief.

Bolletje 2 had slechts een enkele leerling.

6. Van Creveld kaart problemen aan, maar hij wil niets veranderen: kan niet goed gerekend worden op basis van cv.

Vraag 16 AANPASSING GEPUBLICEERD

Antwoordvoorbeelden:

1. Positieve discriminatie van vrouwen is niet goed. 2p
2. Het element dat wordt toegevoegd is dat het positief discrimineren van vrouwen geen positief effect heeft op de gelijkheid van man en vrouw. 2p
3. Mannen en vrouwen moeten op de werkvloer worden beoordeeld op basis van kwaliteit en niet geslacht: 2p
4. Het element van positieve discriminatie en voorkeursbehandeling voor vrouwen op de werkvloer en de afkeuring daarvan wordt toegevoegd. 2p
5. Het tekstfragment geeft aan dat positieve discriminatie ten opzichte van vrouwen uiteindelijk een negatieve uitkomst heeft. 2p
6. Wijnmalen voegt toe dat dwang niet gunstig is om geschiktheid te beoordelen. 0p

Tekst 1 en 2

Vraag 17

De vraag gaat eigenlijk alleen over tekst 2

Het moet hier gaan om kennelijke/veronderstelde standpunten mbt de stand van zaken van de emancipatie. De vraag kan uitgelegd worden als een oordeel over de *toestand* of oordeel over het *proces* van emancipatie. In het cv wordt de 'standpunt tav de stand van zaken' beschouwd als 'hoe verder?' in plaats van 'hoe staat het erbij?'

Op dit moment is het cv leidend en kunnen we alleen alternatieven bieden voor de daar gegeven antwoorden. Collega's leggen hun analyse van deze vraag voor aan het CvTE.

Antwoordvoorbeelden bolletje 1:

- Van Saarloos: Vrouwen zijn bezig de eenzijdige focus te herstellen: 1p.
- Van Saarloos vindt dat vrouwen nog steeds bezig zijn met zich te emanciperen. 1p
- Van Saarloos vindt dat het prima gaat met de emancipatie, dat we goed op weg zijn. 1p
- Van Saarloos vindt dat Van Creveld ongelijk heeft en wil het verschil tussen man en vrouw verkleinen. Op, geen antwoord op de vraag
- Antwoorden waarin verwezen wordt naar de emancipatie van achtergestelde groepen (obv alinea 9) zijn niet in overeenstemming met het cv. Van Saarloos vindt dat we ons om hen zouden moeten bekommeren, wat niet echt een aanmoediging tot emancipatie is. Bovendien staat het niet als standpunt tegenover Van Crevelds standpunt.

Antwoordoptie bolletje 2:

Let op: bij het tweede bolletjes mag het antwoord in het cv vanaf 'want' tussen haakjes.

- Vrouwen worden bevoorrecht: Op, het is de mening van Van Creveld, niet zijn *veronderstelde* standpunt tav de stand van zaken van de emancipatie
- Van Creveld is van mening dat er onder de vrouwen overemancipatie plaatsvindt. Op (geen goed antwoord op basis van cv)
- Van Creveld vindt dat vrouwen voorgetrokken worden, maar vindt dat niet erg. 1p

Vraag 21

- Argument 1: door 'wel' in 'Elk ziekenhuis heeft wel een afdeling voor vrouwenziektes' is voldoende aangegeven dat het niet zo is voor mannenziektes. Zonder 'wel': Op.
- Afdeling voor borstkanker/prostaatkanker = goed als variant op 'afdeling voor vrouwen- en mannenziektes'
- Als de hoofdargumenten zijn verwisseld, maar wel op het juiste niveau staan, dan krijgt de leerling 2 punten. Voor de weerlegging en onderbouwing bij het *verwisselde, dus verkeerde* hoofdargument krijgt de leerling echter geen punten. De linkerreeks moet dus in samenhang gegeven worden, maar mag ook aan de rechterzijde staan. De reeks in zijn geheel moet goed zijn.
- Als de weerlegging/onderbouwing aan het verkeerde argument zijn gekoppeld, dan kun je maximaal twee punten toekennen, ofwel voor de twee argumenten, ofwel voor weerlegging en onderbouwing.
- Andere mogelijkheid is dat de leerling minder punten krijgt voor de verwisselde hoofdargumenten (er is er bijvoorbeeld een fout) terwijl de weerlegging en onderbouwing wel goed zijn. Dan krijgt de leerling daar de punten voor.
- Weerlegging op basis van r124-126 ('Maar zijn claim... is ronduit onzin'): Op
- Sommige leerlingen onderbouwden deze 'ronduit onzin'-weerlegging met de onderbouwing dat iedere neutrale afdeling een mannenafdeling is. Hier kun je geen punten voor toekennen ('onderzoek' is niet hetzelfde als 'afdeling').
- Onderbouwing: het mannelijk lichaam is de norm (1p). 'Bij veel onderzoek' is niet noodzakelijk.

Vraag 22

- De kritiek op het punt van de bruidsschat: 'vrouwen zijn (inderdaad) even verantwoordelijk voor de kosten van hun huwelijksovereenkomst': Op, is toegeving
- Bevoorrechtting alinea 3: mannen moeten hun vrouwen onderhouden/verzorgen, 1p, want wordt inderdaad genoemd in alinea 3. Voor de kritiek kun je dan géén punt geven, want op dit aspect geeft Van Saarloos geen kritiek, ze noteert alleen dat vrouwen tegenwoordig evenredig (moeten) bijdragen.
- Bevoorrechtting alinea 3: omkering is toegestaan: vrouwen hoeven niet te betalen...

Tekst 3

Vraag 23

Het cv baseert zich op alinea 5. Aardig wat leerlingen baseren zich op alinea 6. Alinea 6 onderbouwt echter het standpunt 'het is zinloos vervelende reacties te criminaliseren' en onderbouwt niet dat 'nooit tolereren' vooral een symbolische boodschap is.

Antwoordopties:

Het is zinloos om alle vormen van agressief gedrag strafrechtelijk te willen afhandelen. Op

Vraag 25

- Term 'werknemers' alleen goed rekenen in de woordgroep 'werknemers met een publieke taak'.
- 'we moeten' is voldoende alternatief voor 'burgers moeten'

Vraag 26

- antwoord 32-41: 1 punt toekennen voor één juiste relatie van twee zinnen. Dus niet 2x1p. Een leerling krijgt alleen 2 punten voor een reeks van 3.
- Bij het antwoord 4312 is de keten op geen enkel punt goed genoteerd. Het schrappen van een fout antwoord (zoals bij een eerder examen met een langere reeks toegestaan werd), levert geen betere keten op. Op.

Vraag 29

Eerste bolletje: uit het antwoord moet blijken door wie de teksten geschreven zijn.

- Ze zijn geschreven vanuit de dagelijkse praktijk: Op bij bolletje 1 (mag wel bij bolletje 2)

Antwoordopties tweede bolletje:

1. Je weet hierdoor wat voor soort wetten er gelden en hoe ermee om wordt gegaan. 1p
2. Ze geven informatie over de disproportionaliteit van sommige straffen en de reacties van ambtenaren hierop. 1p
3. In deze bladen staat uitgespeld hoe belachelijk hoog de boete is voor elke overtreding. Op
4. Ze zijn geschreven vanuit de dagelijkse praktijk (van de repressie). 1p

Vraag 30

Let op: er mogen meerdere elementen in een streepje zitten, maar als je vijf elementen geteld hebt, tellen de streepjes daarna niet meer mee (ook al zijn ze goed).

- Streepje 1, 2 en 3 geen problemen.
- Streepje 4: de stroom van bekeuringen wordt vaak gekoppeld aan het onvermogen van Justitie om die te verwerken. Dit onvermogen is echter geen bezwaar tegen het harde-aanpakbeleid.
 1. De verwerking van deze boetes is totaal ongeorganiseerd. Op
 2. De verwerking van de grote hoeveelheid bekeuringen wordt bij Justitie dusdanig georganiseerd dat niemand overzicht heeft of controle uitoefent. Op

3. Door de huidige verwerking van de bekeuringen heeft niemand meer een duidelijk overzicht. Op
- Bij streepje 4 komt ook dit antwoord voor:
 4. Onvolwassen jongens kunnen makkelijk honderden euro's boete voor kleine misstanden krijgen: Op, verzamelen ontbreekt.
 5. Boetes lopen makkelijk en snel op: 1p
- Streepje 5:
 6. Jongeren die bekeuringen krijgen, verzwijgen dit vaak thuis, waardoor de boetes oplopen. Dit resulteert dus in een te zware straf: Op, te specifiek
 7. Jongeren kunnen de boetes niet betalen en hebben oplopende schulden: Op, ondergang ontbreekt.

Vraag 33

Antwoordvoorbeelden:

Bij bolletje 1: verandering kan ook impliciet zijn.

1. De verwerking van de bekeuringen bij Justitie moet zo georganiseerd worden dat de medewerkers weer overzicht hebben. 2p. Hieruit blijkt impliciet dat dit nu niet het geval is en dat er dus een verandering van de organisatie nodig is.
2. 'Moet ervoor zorgen' als alternatief voor 'moet op een andere manier organiseren' = goed
3. Bij bolletje 3+4 kan het voorkomen dat deze min of meer in elkaar overlopen. Vb:
 - a. Justitie wordt aangeraden om bij het uitvoeren van straffen ook te kijken naar wat de bekeurde en de familie kan betalen. 2p 'kijken naar' is voldoende alternatief voor 'rekening houden met'
 - b. Tekst vier vindt dat Justitie meer per geval moet kijken om eerlijke straffen uit te delen, waar de gestrafte aan kan voldoen. 2p
 - c. Justitie moet ervoor zorgen dat de straf in overeenstemming is met de financiële draagkracht van de beboete: 1p
 - d. Er kan beter een boete worden opgelegd die een gezin daadwerkelijk kan betalen: 1p
 - e. Laat Justitie bij het uitvaardigen van zulke strenge boetes wel kijken naar de rechtvaardigheid van bedrag en naar de schade die het aanbrengt aan niet alleen de beboete persoon, maar ook het gezin. 2p
 - f. Justitie moet kijken naar de overtreders en vervolgens de boetes daar op aanpassen. Zo zijn kinderen vaak niet in staat hoge boetes te betalen. 2p
4. Combinatie van elementen uit de geboden koppels uit het cv: bolletje 1 met bolletje 4 bijvoorbeeld.
 - a. Justitie moet de verwerking van bekeuringen beter organiseren, zodat executieverkopingen van gezinnen niet voorkomen. 2p
5. Combinatie van 1 en 3 is niet goed, want geen oorzaak-gevolg Op
6. Combinatie van 2 en 4 (wel juist verband leggen, dus b4 als gevolg van b2): 2p

Niet goed zijn:

- Antwoorden over de hoogte van boetes en ‘proportionaliteit in de gaten houden’ zijn niet goed, want de regels worden in Den Haag gemaakt.
- Antwoorden met de strekking dat Justitie moet ingrijpen door incassoprocedures af te breken of zaken te laten verjaren zijn niet correct. Dit gebeurt al en is bovendien een lapmiddel, geen oplossing.

Vraag 34

Overheidsbeleid heeft allerlei onvoorziene gevolgen (die Den Haag dus niet gezien heeft) is niet de kern van het antwoord.

- ‘dat kan worden betwijfeld’ in cv moet tussen haakjes staan (is herhaling van de vraag)

Antwoordvoorbeelden:

- Op grote schaal verandert het beleid niet of nauwelijks. Als het beleid verandert, dan eerder de verkeerde kant op. 1p
- De praktijk laat zien dat zwaarder aanpakken niet werkt en toch wil Den Haag alles steeds zwaarder aanpakken. 1p

Vraag 37

Het OM voert het regeringsbeleid uit. Het lastige is dat het regeringsbeleid niet één op één hetzelfde is als het OM-beleid, omdat het OM vanuit principes als proportionaliteit en maatwerk kan afwijken van het (harde) beleid.

Antwoordvoorbeelden:

1. Beide teksten vinden dat dit beleid onhoudbaar is. 1p (sluit aan bij ‘niet uitvoerbaar’)
2. Beide teksten vinden het goed dat het OM niet het regeringsbeleid volgt omdat dit beleid onhoudbaar is. 1p (idem)
3. Beide teksten pleiten voor maatwerk/ Beide teksten vinden het beleid van het OM te streng: 1p
4. De auteurs vinden dat lichte vergrijpen niet zwaar bestraft moeten worden. 1p, sluit aan bij disproportionele straffen
5. Bij beide standpunten wordt de regering bekritiseerd. Op, geen invulling
6. Het OM wordt geacht om de hoogste straf te eisen. Het OM probeert ook te nuanceren. Op, geen standpunt
7. Het beleid past zich niet voldoende aan aan specifieke situaties. Op, onduidelijk, het gaat er niet om of het beleid zich aanpast
8. Af en toe moet er soepel gedaan worden met de regels. Op, geen standpunt, maar een aanbeveling.
9. Zero-tolerancebeleid werkt niet. Strafverhogingen zijn niet proportioneel. 1p

Antwoorden die waardering uitspreken voor het individuele handelen van officieren van justitie zijn niet goed. Het gaat hierbij niet om beleid.

Vraag 38

Geen andere mogelijkheden dan in het cv.

